

Diakonian näkyvyys

Enemmän meteliä
Arkinen diakoniapuhe
yllättää ja muuttaa

Kuva kohtaamispaikkana
Hiljaisuus mahdollistaa
väkivallan jatkumisen

DIAKONIAN NÄKYVYYS

- 3 **Pääkirjoitus** Pikaluottokampanja
- 4 **Diaari**
- 10 **Kuvassa** Teuvo Siivonen
- 13 Diakoniatyö arvossaan
- 15 Kansankirkon tulevaisuus?
- 17 Enemmän meteliä
- 20 Diakonia elää arjen tarinoissa
- 22 Kirkko keskellä kylää
- 24 **Näkökulma** Kaarlo Kalliala
- 26 Sydän, virsikirja, Raamattu ja verenpainemittari
- 28 Diakonialla on syytä olla kasvot
- 29 KDY:n johtaja Heikki Hiilamo palkittiin
- 30 Verkkodiakoniaa rakentamaan
- 32 **Menninkäinen**
- 33 Tilastot kertovat tehdystä työstä
- 35 Palautetta diakoniatyön tilastoinnista
- 35 Jospa tietäisin tulevaisuuden
- 36 Tekniikka helpottaa diakoniatyötä
- 37 Diakoniatyöntekijöiden päivät Lappeenrannassa 3.–4.9.2007
- 38 Sopiva atk-ohjelma löytyi
- 39 Kuva kohtaamispaikkana
- 42 Vaa'assa ihmisyys – vaarassa ihmisoikeudet
- 44 Kirkon ääni oikeudenmukaisuuden ja ihmisarvon puolesta
- 45 Hiljaisuus mahdollistaa väkivallan jatkumisen
- 47 Lohjalla luovaa ideointia Yhteisvastuukeräyksessä
- 49 Diakonia uuden köyhyyden kontekstissa
- 51 **Kirjat ja levyt**
- 52 **Iltahartaus** Tutut kasvot

17

26

36

39

KuvaKotimaa Esko Jämsä

Diakoniatyöntekijät asiantuntijoina ja herättelijöinä esiin!

Enemmän meteliä

Diakoniatyön näkyvyys on kaksipiippuinen juttu.

Toisaalta työ on luonteeltaan näkymätöntä, eivätkä diakoniaan turvautuvat halua julkisuutta. Toisaalta diakonia näkee kulloinkin ihmisten todellisen hädän, joka antaa tärkeää tietoa koko yhteiskunnan suunnasta ja tilasta.

Eniten viime vuosina ovat saaneet näkyvyyttä ruokapankit, leipäjonot sekä diakonian tuki velkakierteessä oleville. On tartuttu sellaiseen hätään, jota yhteiskunnan rakenteet synnyttävät, josta julkiset palvelut eivät ota vastuuta, jota hävetään ja oltaisiin mieluiten näkemättä.

– Diakonian näkyvyys voisi minusta perustua informaation rooliin: se voisi toimia yhteiskunnan hälytyskellona, sanoo toimittaja Anna-Stina Nykänen Helsingin Sanomista. Hänen mielestään diakonia toimii liian hiljais-

ti suhteessa siihen, miten tärkeää tietoa diakoniatyöntekijöille kertyy.

– Diakoniaa tehdään käsittääkseen vain ja ainoastaan sellaisten asioiden parissa, joiden tulee olla julkisuudessa. Ihmisten hätä ja se, että on asioita, joista hyvinvointivaltio ei huolehdi, ovat ehdottomasti julkisuuden aiheita.

Nöyrästi hiljaa

Oululaisen Kalevan toimittaja Pekka Mikkolakin soisi diakonialle nykyistä enemmän näkyvyyttä.

Diakonipappi Heikki Sippola pitää yhteisvastuukeräyksiä iskulauseineen tärkeinä myös diakonian näkyvyyden kannalta. Kuva Veikko Aaltosen ohjaamasta dokumenttielokuvasta Paimenet.

– Se saisi joskus näkyvämmiin herätellä sekä seurakuntien, kuntien että valtion päättäjiä. Nyt vaikuttaa siltä, että diakonian parissa työskentelevät puurtavat nöyrästi seurakunnan johdon, valtuustojen, neuvostojen ja kirkkoherrojen alaisuudessa ja ovat hiljaa silloinkin, kun pitäisi nostaa meteliä. On tosin Oulussa muutama rohkeampi viranhaltija silloin tällöin nostanut ääntä yhtymän päätöksiä vastaan.

– Toivottavasti diakonian vaihtoluovollisuutta ei ole ymmärretty niin, että päähän potkittujen asioista ei puhuta edes yleisellä tasolla.

Anna-Stina Nykänenkin toivoo, että diakonien näkemä kehityssuunta tai yhteiskunnan epäkohdat tulisivat rohkeammin esiin.

– Nyt huomio on liikaa avun kohteissa, eikä diakoneissa asiantuntijoina. Minusta diakonien pitäisi ottaa selvästi se rooli. Unilukkarina oleminen kuuluu diakoneille eikä millekään Sauli Niinistölle.

Keulakuvat rohkaisevat

Diakonipappi Heikki Sippola näkisi mielellään, että diakonian piiristä nousisi Johannes Kastajia ja Äiti Teresoja,

jotka voisivat toimia diakonian keulakuvina.

– Diakonia kaippaa keulakuvia ja myös synnyttää heitä. Heidän esiintymisensä julkisuudessa rohkaisee ihmisiä.

Keulakuviksi Sippola mainitsee mm. Helsingin sosiaaliviraston johtajan Paa-vo Voutilaisen, joka on tehnyt merkittävää työtä pultsareitten ja prostituoitujen maailmassa ja muistuttanut siten diakonian alkuperästä. Samoin kirkon diakonian ja yhteiskuntatyön johtajan Heikki Hiilamon ajatukset hän on ko-kenut tärkeiksi.

Aurinkorannikon ev.lut. seurakunnassa Espanjan turistialueilla diakonia-työ korostuu eri tavalla, koska siellä ei ole käytettävissä sosiaaliapua tai muita apuverkostoja omalla kielellä. Diakonia on hätätapauksissa olevien ainoa turva ja sen puoleen kääntyyään hyvin herkästi.

Manner-Espanjan papin Jaakko Kuusisen mielestä diakonia on saanut viime vuosina paljon positiivista näkyvyyttä ruokapankkien velkaneuvonnan kautta.

– Nehän ovat myös yhteiskunnallisia kannanottoja ja niihin liittyen dia-

konია on kirkastanut koko kirkon julkisuuskuvaa.

– Diakonia on kuitenkin paljolti näkymätöntä työtä ja niin pitääkin olla. Sen olemukseen kuuluu, että se on vähän anonyymiä. Ihmiset, jotka turvautuvat diakonian apuun, eivät halua julkisuutta, eikä yksittäisten ihmisten häädästä saakaan tehdä numeroa.

Suurin hätä on piilossa

Kaupungeissa diakonian tarpeet ovat Heikki Sippolan mukaan niin piilossa, että lähin naapurikaan ei voi arvata seinän takana olevaa hätää. Nykyisin diakonia korjaa mm. mielenterveyden avo- hoitoon siirtymisen satoa.

– Sen jäljet ovat todella olleet muilta ihmisiltä ja yhteiskunnalta piilossa. Ja kun siitä ei tiedetä, niin siltä ummistetaan silmät, kuljetaan vain ikkunoiden ohi. Ikkunan takana saattaa olla niin kauhea kaaos, että voi vain ihmetellä, miten kukaan selviää sellaisesta hengissä.

Kaupungin ydinkeskustassa monet ongelmat tiivistyvät.

– Koko viime kesän Kallion Kirkko- puisto oli kuin Raatteen jäljiltä, nuoria miehiä makasi siellä kuin sotatantereel-

Roskisdyykkarit ovat olleet Kallion Kirkkokuiston ympäristössä tuttu näky. Diakoniapappi Heikki Sippolan ilonaihe ja yllyke diakoniatyöhön on Jeesuksen lupaus siitä, että viimeiset tulevat ensimmäisiksi.

la. Sellaiseen on vaikea puuttua ja se heittää vihaa ja avuttomuutta.

Sippola uskoo, että laajasti ajatellen suuri osa ongelmista liittyy kaupungistumiseen. Ihmiset jäävät väenpaljouden keskellä yksin.

– Täällä voidaan olla yhtä yksin kuin Lapin erämaassa.

Jollain tavalla hädästä kertomisella pitäisi hänen mielestään olla kasvot, jotka kytkisivät sen johonkin yksittäiseen ja konkreettiseen. Pienistä asioista lähtevät jutut palvelevat hänen mielestään diakonian kokonaisuutta.

–Kertomisen pitäisi lähteä jonkun yksityisen ihmisen elämänkuvauksena, elämän ja sen vaikeuksien esittelynä – kuitenkin niin, ettei se ole tirkistelyä! Se kantaa mukanaan kokonaiskuvaa, siinä informoidaan, että huonosti menee. Sellaisesta kertominen levittää vastuuntuntoa ja avaa sosiaalisen vastuun silmiä.

Joskus Sippola soisi diakoniasta kerrottavan Turun Sanomissa tai Helsingin Sanomissa yhtä paljon ja painokkaasti kuin urheilusta. Hänenkin mielestä diakonian näkyvyys on nostanut koko kirkkoa, toiminut vähän kuin sen julkisivuna.

Sippola on ollut julkisuudessa mm. **Veikko Aaltosen** dokumenttielokuvassa *Paimenet*.

Armo on tärkeä sanoma

Toimittaja Pekka Mikkola ei koe diakoniatyöhön liittyvien uutisten välittämistä mitenkään ongelmallisena.

– Mutta niihinkin liittyy normaali journalistinen arviointi. Pitää olla jotakin uutta, jotta tehdään uutisia. Esimerkiksi Oulussa kävin seuraamassa ruokajakeluauton yhtä viimeisistä kierroksista, kun ruokapankki päätettiin täällä lopettaa. Siitä on jo useampi vuosi.

Diakonian julkisuuskuvaa hänkin pitää hyvänä.

– Seurakuntien työtä lähimmäisten hyväksi arvostavat monet niistäkin, jotka muuten suhtautuvat seurakuntien ja kirkon työhön kriittisesti.

Anna-Stina Nykänen kertoo toimittajaustavastaan, joka liittyi kirkkoon ja sanoi, ettei hän niin tiedä uskooko Jumalaa, mutta hän arvostaa sitä sosiaalista työtä, jota kirkko tekee. Hän haluaa maksaa kirkollisveroa tukeakseen vanhusten, lasten ja vähäosaisten parissa tehtävää työtä.

Nykänenkin halusi kaikilta työkiireiltään nipistää ajan tälle jutulle, koska piti aihepiiriä liian tärkeänä sivuuttavaksi.

– Oma käsitykseni diakoniasta on muuttunut täysin tekemieni juttujen perusteella. Olen tavannut tosi upeita diakoneja vuosien varrella ja olen ymmärtänyt, että diakonit toimivat siellä, missä yhteiskunnan turvaverkko pettää. Se on kova ja raaka kohta maailmassa. Arvostan heitä, jotka jaksavat elää siinä maailmassa ja tehdä sen ison työn, jota auttaminen oikeasti vaatii. Pelkkä läsytytys tai liturgia ei siinä kohdassa riitä. Toisen ihmisen karkeassa arjessa kulumista se on.

Diakonia avasi hänen omankin suhteensa kirkkoon kuulumisesta.

– Oli helpotus, kun perehdyin diakoniaan. Sen työn allekirjoitan täysin ja siihen haluan sitoutua! Eikä minusta ole yhdentekevää, että sitä työtä tekee myös kirkko eikä vain maallinen koneisto. Armo on tärkeä sanoma ja sitä voi osoittaa myös käytännössä eikä vain huuliaan heilutellen.

– RIITTA LIEDE

Diakonia elää arjen tarinoissa

Diakonin merkitys on tavalliselle riviseurakuntalaiselle suuri. Monelle se voi olla syy antaa rahaa kolehtiin, pohtii päätoimittaja Heikki Hakala. Myös tästä syystä diakonian pitää opetella kertomaan itsestään. Diakonian vahvuutena voisivat olla arjen tarinat.

Tapaan Heikki Hakalan Lahden Diakoniasäätiön kirjastossa Anno Domini 2006 -vuosikirjan julkistamistilaisuuden yhteydessä. Tarkoituksena on keskustella diakonian näkyvyydestä – tai näkymättömyydestä. Mediassahan ei juuri diakonian alan uutisia näy. Miksi diakonia ei kiinnosta jutuntekijöitä?

Heikki Hakala on tehnyt pitkän uran lehtimiehenä. 27 vuoden aikana hän on ehtinyt työskennellä toimittajana eri puolilla Suomea, viimeiset kymmenen vuotta Lahdessa ilmestyvän Etelä-Suomen sanomien päätoimittajana.

Päätoimittaja on seurakuntapuolueeton

Heikki on papin poika, joka ei koskaan kieltänyt taustaansa. Hän oli esimerkiksi Helsingissä asuessaan aktiivisesti mukana Käpylän seurakunnan toiminnassa, seurakuntaneuvostossa sekä järjestämässä nuorten aikuisten tapahtumia. Lahteen muuton yhteydessä Hakala päätti kuitenkin, että ison lehden päätoimittajan ei olisi eettisesti viisasta toimia oman asuinalueensa seurakuntapolitiikassa. Etelä-Suomen Sanomat on sitoutumaton ja puolueeton lehti ja päätoimittaja haluaa noudattaa toiminnas-

saan samaa linjaa.

Ulkopuolisen tarkkailijan rooli ei ole kuitenkaan ollut esteenä kirkon asioiden seuraamiselle. Heikki Hakalalle myönnettiin kirkon tiedonvälityspalkinto vuonna 2001. Hakala palkittiin hänen kirkkoa ja sen toimintaa koskevasta kannanotoistaan sekä tunnustuksena siitä, että hänen johtamansa maakuntalehti on palvellut lukijoitaan pitämällä esillä kristillistä tietoa ja kristinuskon mukaisia arvoja.

Kirkon sisäinen keskustelu laimeaa

Omien sanojensa mukaan Heikki Hakala seuraa kirkollista keskustelua samassa määrin kuin kuka tahansa aktiivi kansalainen. Tältä pohjalta hän kysyy, käydäänkö kirkon sisällä mitään mielenkiintoista debattia, tapahtuuko mitään tuoretta, joka oikeasti kiinnostaisi ketään. Uusia keskustelunavauksia ei juuri ole. Naispappeuskysymys on ikuisuusaihe. Nuorten äänioikeusikärajan laskeminen 16 vuoteen olisi saattanut herättää mielipiteiden vaihtoa, mutta aika laimeaksi sekin keskustelu näyttää jääneen. Kirkollinen lehdistö ja muu media pohtivat omia aiheitaan omissa piireissään enemmän kuin tuovat näitä asioita yleisille foorumeille. Vaikka suuri osa kansasta kuuluu kirkkoon, niin ilmeisesti asiat ovat sitten hyvin, kun laajempaan keskusteluun ei tunnu olevan tarvetta.

Heikki Hakala kuuluu Lahden diakoniasäätiön johtokuntaan, mutta sanoo rehellisesti, ettei hänellä ole juuriakaan käsitystä siitä, missä Lahden diakoniassa tai diakoniassa ylipäätään tällä hetkellä mennään. Ruokapankit ja leipäjonot saivat aikoinaan julkisuutta, mut-

ta niiden aika alkaa olla ohitse. KDY:n pikaluottokampanjan hän oli huomannut ja piti sitä hyvänä ja tärkeänä, jotta alan pelisäännöt saataisiin selkeiksi.

Diakoniatyön luonne ei ole julkinen

”Olisiko niin, että diakonian ei olekaan tarkoitus toimia julkisuudessa, se ei saavuta suurimpia tavoitteitaan julkisesti? Työn luonne ei ole julkinen ja itsestään ääntä pitävä”, pohtii Heikki Hakala.

Diakonia on kuitenkin kirkon kuvan kiillottaja ja Hakalan mielestä monelle tavalliselle riviseurakuntalaiselle syy antaa kolehtihaaviin roponen.

Kun nykyaika kuitenkin vaatii mediajulkisuutta, Hakala nostaa esiin diakonian suuren valtin: tarinat! ”Diakoniatyöntekijöitä pitäisi opettaa kertomaan tarinoita arjen pienistä ilon ja surun aiheista. Diakoniatyöntekijöillä on arjen asiantuntijuus, herkkä todellisuuden tarkkailun kyky. Kehotan kaikkia alalla toimivia katsomaan **Matti Ijäksen** elokuvia – niistä löytyy samaa eletyn elämän kuvausta, ilman sosiaalipornoa.”

Myös pienistä ja positiivisista asioista lukeminen kiinnostaisi lehtien lukijoita, mutta niistä kirjoittaminen on kerronnallisesti hyvin vaikeaa, valottaa Hakala. ”Säälintunteeseen voi aina vedota, mutta miten saada se positiivinen lataus? Diakoniatyössä nähdään myös onnistumisen hetkiä, saisiko näistä virtaa teksteihin?”

Kirkkoherra avaa keskustelun

Diakonian kentällä pitäisi Heikki Hakalan mielestä käydä keskustelua aivan vastaavasti kuin muuallakin yhteiskunnassa. Tärkeätä itse työn kannalta

olisi käydä arvokeskustelua. Keskustelun merkitys ja laatu riippuvat hänestä keskustelijoiden asemasta. ”Tavallisessa seurakunnassa aloitteen pitäisi olla kirkkoherralla. Jos kirkkoherra ei halua keskustella, niin muidenkaan ei ole helppoa tätä prosessia aloittaa. Se, mitä pienissä ryhmissä supistaan, ei yleensä vaikuta mihinkään eikä pääse suurempaan julkisuuteen.”

Heikki Hakala ihmettelee kysymystä diakoniatyöntekijöiden nynnystä mediaimagosta. Onko sillä merkitystä, että suurin osa työntekijöistä on naisia? Hänelle diakonia-alan ihmiset edustavat ”kirkollisen extreme-työn parhaimmistoa”. Hakalan mielestä kirkon työntekijäryhmien naisistuminen ei ole uhka vaan luonnollinen kehitys. Eri opiskelualat alkavat olla yhä enemmän naisvoittoisia Diakoniassa myös koulutuksen terveydenhuoltosuuntautuneisuus on vaikuttanut alan naisvaltaisuuteen.

Kirkon palvelut kilpailutukseen

Tulevaisuudessa kirkonkin toimintamenetelmät joutuvat pakosti uudistumaan. Kirkollisverojärjestelmä on mahdollistanut sen, että edelleen pystytään soveltamaan monia jähmeitä ja aikansa eläneitä käytäntöjä. Seurakunnissa tuudittaudutaan siihen uskoon, ettei muutoksia tarvita. Monia palveluita tuotetaan edelleen tehottomasti. Heikki Hakala kysyykin, miten kaukana on se aika, jolloin kirkkokin joutuu kilpailuttamaan tarjoamansa tuotteet. Samalla joudutaan miettimään sitä, onko tarpeellista, että kirkko omistaa kaikki tilat, joissa toiminta tapahtuu.

Heikki Hakala ei usko, että diakoniatyön kenttä tulisi tulevaisuudes-

Heikki Hakala

sa laajenemaan. Suurissa kaupungeissa tullaan kamppailemaan erilaisten ongelmien kanssa kuin pienemmillä paikkakunnilla. Tärkeintä hänestä on muistaa diakonian asiakas, ihminen, joka hakee apua diakoniatuotimistosta. ”Vaikka sama henkilö olisi ovella uudelleen ja uudelleen, hänellä on siihen oikeus. Diakonia nousee anteeksiantamuksen

käytännön soveltamisesta, siitä, että vastaanottaja saa avun ikään kuin anteeksiantamuksen näkyvänä osoituksena. Auttaja-autettava-asetelmasta voi mielestäni muodostua myös yksi diakoniatyön vaarallisimmista ansoista.”

– RAILI SUVIRANTA

Kuva kohtaamispaikkana

*”Näytä minulle kuvia,
sanoja en enää
ymmärrä.”*

Kari Hotakainen

Diakonin työkenttä on laaja ja rannaton, ja maahanmuuttajatyön diakonin erityisesti. Jokainen käytännöllinen ja toimiva työväline on enemmän kuin tervetullut. Itse olen löytänyt käytännössä hyvin toimivan työvälineen kuvataiteesta.

Kuvataiteella on varhaisista ajoista lähtien ollut tärkeä merkitys kristinuskossa sanoman julistajana ja uskon tulkkinä. Miljoonien kristittyjen sydänten syvyyksiin ovat piirtyneet uskomme ydintä kantavat kuva-aiheet ristillä kärsivästä Kristuksesta tai Jeesus-lapsesta Neitsyt Marian sylissä. Tällaisen sanomaa julistavan ja uskoa tulkitsevan funktion lisäksi kuvataiteella voi olla myös diakoninen ulottuvuutensa.

Kuvataide eri muodoissaan antaa esteettisen elämyksen. Sillä itsessään voi olla suurikin voimaannuttava ja (elämän laatua) parantava vaikutus. Kuvan avulla päästään keskustelussa nopeas-

Helen Schjerbeck Mustataustainen omakuva, Ateneumin taidemuseo

ti käsitteelliseltä tasolta tunne- ja koke-
mustasolle, kosketuksiin aisti- ja tunne-
maailman sekä muistojen kanssa. Tai-
deteoksen virittämänä voidaan vertaus-
kuvallisesti, etäännyttäen ja symboli-
en avulla puhua asioista, joista muuten
vaiettaisiin. Parhaimmillaan voi yksit-
täinen taideteos olla kohtaamispaik-
ka, jonka ääressä erilaiset ihmiset elä-
mänkokemuksineen tulevat vuorollaan
kuulluiksi, vastaanotetuiksi, ymmärre-
tyiksi ja hyväksytyiksi. Tämä jos mikä
on diakoniaa, joskus jopa sielunhoidol-
lista.

Vuorovaikutus

Kuvien ja kuvataiteen merkitys omassa
elämässäni on suuri. *NLP:n käsitettä
käyttäen olen visuaalinen ihminen, jol-

le näköhavainnot ovat ajattelussa ja ai-
van arkistenkin asioiden kokemisessa
tärkeitä. Siksi on luonnollista, että ku-
vat ja kuvataide ovat rakennusaineina
myös työssäni.

Työskentelen maahanmuuttajatyön
diakonina Mellunkylän seurakunnas-
sa Helsingissä. Seurakunnan alueella on
poikkeuksellisen paljon maahanmuut-
tajia ja maahanmuuttajataustaisia, yh-
teensä 23,1 prosenttia väestöstä. Kun
alueella asuu kaikkiaan noin 36 000 ih-
mistä, merkitsee se yli 8 300 maahan-
muuttajaa ja maahanmuuttajataustais-
ta. Tätä ryhmää ei voi sivuuttaa ja jättää
seurakuntayhteyden ulkopuolelle. Uus-
suomalaiset eri kansallisuusryhmistä
ovatkin jo näkyvä osa seurakuntaam-
me, ja tulevaisuudessa yhä näkyvämpi.

Diakonisen maahanmuuttajatyön
tavoitteeksi on seurakunnassamme ase-
tettu:

- tukea maahanmuuttajien
kotoutumista
- lisätä uskontojen välistä dialogia
- integroida kristittyjä maahanmuut-
tajia seurakunnan toimintaan ja
- lisätä uus- ja kantasuomalaisten
välistä vuorovaikutusta.

Vuorovaikutuksen lisääminen on eri-
tyisen tärkeää, sillä se edesauttaa kotou-
tumista, vähentää rasismia ja ennakko-
luuloja, lisää dialogin mahdollisuuksia ja
parhaimmillaan integroi seurakuntaan.

Kotoutumisesta kotiutumiseen

Vuorovaikutuksen lisäämisen välinee-
nä ovat omassa työssäni olleet keskus-
teluryhmät, jotka suunnattu sekä kanta-
että uussuomalaisille naisille. Keskus-
teluryhmissä (esim. ”Muukalaisen Raa-
mattu” ja ”Miksi Saara nauroi”) kuva-
taide on ollut mukana muiden keino-
jen (mm. erilaiset toiminnalliset mene-
telmät ja musiikki) joukossa, tai sitten
ryhmä on rakentunut kokonaan kuva-
taiteen perustalle. Tällainen oli ”Kuva-
matkoja naisen maailmaan” -keskus-
telusarja. Se muodostui 12 eri kokoon-
tumiskerrasta, joilla jokaisella oli oma
teemansa (esim. naisen roolit ja asema,
miehen roolit, isät ja tyttäret, aistit ja
ruumiin kieli eri kulttuureissa, rakkaus
ja viha, hyvät asiat minussa, omakuva).

Kutakin teemaa työstettiin ryhmäs-
sä taideteosten (= kuvia taideteoksista:
maalauksista, veistoksista) avulla. Va-
litut taideteokset olivat pääasiassa suo-
malaisen kuvataiteen kultakauden teok-
sia 1800-luvulta, mutta mukana oli run-
saasti myös uudemmpaa kuvataidetta.
(Esimerkiksi Rafael Wardin maalauk-
set herättivät ryhmässä mielenkiintois-
ia keskusteluja vanhusten hoidosta ja
asemasta meillä ja muualla.)

Kokemukset taideteosten ympäril-
le kokoontuvan keskusteluryhmän toi-
minnasta ovat ainakin itselleni olleet
hyvin myönteiset. Suomalaisten taide-
teosten äärellä oli helppo keskustella
suomalaisesta ja vastavuoroisesti pai-
kalla olleiden maahanmuuttajien synty-
mämaan kulttuurista, historiasta, elin-
tavoista, yhteiskunnallisista oloista, ar-
voista, yms. seikoista.

Esimerkiksi Akseli Gallen-Kalle-
lan teoksen ”Akka ja kissa” (1885), Ee-
ro Järnefeltin teoksen ”Raatajat rahan-
alaiset/Kaski” (1893) ja Gunnar Berndt-
sonin ”Muiston” (1891) äärellä matkat-
tiin aikaan, jolloin Suomi oli luokkayh-
teiskunta, väestö jakaantunut rikkaiisiin
ja köyhiin, köyhyys oli todella suurta ja
naisen ja lasten asema huono.

Kun kanta- ja uussuomalaiset nai-
set tekivät yhdessä tämän matkan, ker-

* NLP (neurolinguistic programming)
on malli, jolla voi tehostaa omaa
kommunikaatiotaan sekä tutkia ja muuttaa
psykykkistä toimintaansa. Lähtökohtana on
uteliaisuus omista taidoista, kuinka opimme,
kuinka ajattelemme ja miten toimimme.

toivat esivanhempiensa elämästä, muistoista ja kokemuksista, vertailivat olosuhteita eri puolilla maailmaa ennen ja nyt, oli tuloksena aito vuoropuhelu, kohtaaminen ja toinen toisensa ymmärtäminen. Kaikki huomasimme, että ihmisten tunteet ja peruskokemukset elämästä ovat samanlaisia eri puolilla maailmaa. Monissa maailman maissa eletään tänään sitä todellisuutta, joka vallitsi Suomessa sata vuotta sitten. Näiden asioiden huomaaminen on kan-

tasuomalaisten ymmärrystä lisäävä ja uussuomalaisten kotoutumista edistävä asia.

Suomessa muuten laki määrittelee, mitä kotoutuminen on. Se on kielitaitoa, koulutusta, työpaikkoja, taloudellista turvallisuutta jne. Taide puolestaan voi omalla tavallaan olla määrittelemässä, mitä kotiutuminen on.

Kotiutuminen ei ole vielä sitä, että tuntee tien Kelaan, pankkiin ja lähikauppaan.

Se on sitä, että tuntee hyväksymistä, lämpöä, turvallisuutta ja vastavuoroisuutta sekä ymmärtää ympärillä elävien ajattelutapaa, että on tunne samoista ihmillisistä peruskokemuksista. Tällaisen kotiutumisen hyväksi haluan omassa työssäni toimia. Auttakoon Taivaan Isä minua siinä.

– SUSANNA VALTONEN
Diakoni
Mellunkylän seurakunta

”Kuvamatka naisen maailmaan” -ryhmässä käytettiin muun muassa näitä teoksia:

Ekman, Robert Wilhelm:

Ilmatar (1860)

K.E. Jansson:

Kosinta Ahvenanmaalla 1871

Albert Edelfelt:

Kuningatar Blanca (1877)

Lapsen ruumissaatto (1879)

Ruokolahden eukkoja kirkonmäellä
(1887)

Akseli Gallen-Kallela:

Akka ja kissa (1885)

Kullervon kirous (1899)

Lemminkäisen äiti (1897)

Eero Järnefelt:

Raatajat rahanalaiset (Kaski) 1893

Gunnar Berndtson:

Morsiamen laulu (1881)

Kesä (1893)

Muisto (1891)

Magnus von Wright:

Annankatu kylmänä talviaamuna

(1868)

Ellen Thesleff:

Omakuva (1894-95)

Hugo Simberg:

Piruparka kaksosineen (1895)

Pekka Halonen:

Avannolla (1900)

Hugo Simberg:

86 år 13.5.1907 (1907)

Tyko Sallinen:

Pyykkärit (1911)

Helene Schjerfbeck:

Saunan edessä (Diana) (1915-1917),

Mustataustainen omakuva (1915)

Eero Nelimarkka:

Neiti Kekäläinen (1916)

Hanna Pauli:

Peilin ääressä (1924)

Felix Nylund:

Maantienmaija (1921, graniitti)

Åke Mattas:

Mustasukkaisuus (1946)

Rafael Wardi:

Tarja Halonen

For God's sake, mum, come now!

Sininen takki

Tutut kasvot

Kirkon 2000-vuotinen laahus on joskus painavampi kuin jaksaisin vetää. Työ, jota teen väsyksiin asti, jää näkymättä niille ihmisille, jotka arvostelevat ja tahtovat jotain muuta. Vuorokauden tunnit eivät riitä, sillä aina on joku, jonka mielestä kirkko ei tee mitään. Miksi siis minäkään vaivautuisin?

Eräänä sumuisena aamuna, kun seison näissä mietteissä odottamassa busia, Kristus soutaa veneensä vierelleni. Pääsen kyydissä ja se on helppoa. Soudamme läpi hämyisen kaupungin ja luovimme ohi mainosvalojen. Veneemme kiittää yhtä kovaa kuin paikallisjuna, joka on täynnä ihmisiä. Kristus hymyilee ja sanoo, että tästä päivästä tulee hyvä. Kaikki arkinen ja harmaa tuntuu kauuilta hänen kanssaan. Siinä on säveltä, mieltä, merkitystä.

Vastaan tulee monia tuttuja kasvoja. Katujen vilinässä asunnoton mies pysäyttää ja kiittää yösijasta. Liikennevaloissa nainen tarttuu hihasta, kertoo saaneensa työpaikan. Kerrostalon ovilla yksinhuoltajaäiti vilkuttaa helpottuneena saatuaan apua vuokratästeihin. Pienessä yksiössä vanhus pysäyttää keinu tuolinsa narinan ja kuiskaa läpi seinien: ”Kiitos kun olet käynyt.” Veneeseen kuuluu ja näkyy kaikki.

Ohjaudumme työpaikkani ovelle. Tutut kasvot kääntyvät minua kohti. Kristus hymyilee. Ne ovat läheiset, rakkaat kasvot. Niitä katsoessani näen häivähdyksen kaikesta siitä, mitä joka päivä kohtaan. Ne heijastavat sellaista kirkkautta, että jaksan ja ymmärrän taas paremmin. Miten työni voisi olla näkymätöntä, kun Kristus tulee joka päivä vastaan lukemattomin kasvoin, kädenspuristuksin, kyyneltyvin silmin?

Ohjaa minun venettäni, Kristus. Vaikka se vuotaa, pidä se pinnalla. Käänä kasvosi minuun arkisena päivänä ja muistuta minua siitä ilosta ja rakkautesta, jonka tähden teen työtä sinun kirkossasi.